U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška a soudců Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka (soudce zpravodaj), Miloslava Výborného a Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **L. N.**, proti odpůrcům: 1**) Ing. Miloš Zeman,** Hrad I. nádvoří č. p. 1, Hradčany, Praha 1, 2**) Ivana Zemanová,** Hrad I. nádvoří č. p. 1, Hradčany, Praha 1, oba zastoupeni JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2, a 3) **Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, ve věci návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky,

t a k t o :

I. Návrh **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 1. 2. 2018 byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen návrh na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky. Navrhovatelka odkázala na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. Vol 84/2017 - 175, jímž soud sice návrh PhDr. T. H. odmítl, ale v závěru mu fakticky přisvědčil. Navrhovatelka je v souladu s oním návrhem přesvědčena, že volby prezidenta republiky byly zásadně poznamenány tím, že Ministerstvo vnitra zaregistrovalo i pět kandidátů, kteří ve skutečnosti nesplnili zákonné podmínky, čímž došlo k záměrnému rozředění soutěže. Podpora voličů se totiž kvůli tomu rozdrolila mezi ostatní kandidáty, čímž se – ovšem v různé intenzitě – oslabila pozice tří kandidátů, kteří podmínky účasti ve volbách splnili. Volby totiž rozdělovaly voliče na tábor stoupenců současné hlavy státu a těch, kteří by v této funkci raději viděli kohokoliv jiného. Neoprávněnou registrací tedy byla oslabena pozice jediných dvou oprávněných protikandidátů, totiž prof. Ing. Jiřího Drahoše, DrSc. a Mgr. Michala Horáčka, Ph.D. Dokonce se lze domnívat, že nebýt oněch pěti kandidátů, měl prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc. potenciál zvítězit již v prvním kole voleb. Volby tak byly hrubě ovlivněny nezákonností, na kterou upozornil již návrh PhDr. T. H.

[2] Státní volební komise coby pasivně legitimovaný příslušný volební orgán ve vyjádření připomněla, že se navrhovatelka vrací svým návrhem zpět do fáze registrace

kandidátních listin, konkrétně k případu duplicitních a triplicitních podpisů některých poslanců či senátorů na kandidátních listinách kandidátů navržených zákonodárci. Státní volební komise připomněla, že podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu nelze v řízení ve věcech neplatnosti voleb brojit proti tvrzeným vadám při registraci kandidátní listiny. K napadání registrace kandidáta slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace a v něm je aktivně legitimován pouze omezený okruh subjektů, omezený navíc zákonnou lhůtou dvou pracovních dnů. Po jejím uplynutí již proti registraci brojit nelze. Navrhovatelka přitom v tomto typu řízení aktivně legitimována není. Státní volební komise proto navrhla, aby byl návrh odmítnut.

[3] Dalšími odpůrci byli podle § 90 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), Ing. Miloš Zeman, CSc., coby „ten, jehož volba byla napadena", a Ivana Zemanová, coby „občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena". Ve svém společném vyjádření odpůrci odmítli důvody uvedené v návrhu. Navrhovatelka podle nich fakticky postupuje podle § 65 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, respektive podle § 89 s. ř. s., tedy napadá registraci kandidátů, k čemuž jí však chybí aktivní legitimace a vypršela také lhůta pro podání takového návrhu. Možnost napadení registrace kandidátů je otevřena v samotném počátku volebního procesu, a to pouze taxativně vymezenému okruhu osob. Bylo by zcela nelogické, kdyby určitý okruh osob mohl registraci kandidátů napadnout bezprostředně po zaregistrování, pak by proběhly volby a po zveřejnění jejich výsledku by dal zákonodárce opět možnost k napadení registrace kandidátů a navíc by rozšířil okruh aktivně legitimovaných osob. Takovou možnost odmítá i dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu a z ní vycházející komentářová literatura. Konstrukce navrhovatelky jsou navíc velmi vágní, jde spíše o domněnky, co by se mohlo stát, kdyby nastala ta či ona skutečnost. Odpůrci zpochybnili i její premisu, že se všichni voliči rozdělují do dvou táborů: ti, kteří volili stávajícího prezidenta republiky, a ti, kteří by ve funkci rádi viděli kohokoliv jiného. Taková konstrukce je nepodložená a nepravdivá. Odpůrci proto navrhli, aby byl návrh odmítnut, popřípadě zamítnut, a navrhovatelce bylo uloženo uhradit odpůrcům náhradu nákladů řízení.

[4] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané volební věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 5 s. ř. s.) ve lhůtě sedmi dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky (§ 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky) u věcně a místně příslušného soudu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky).

[5] Celkový výsledek volby prezidenta byl dne 30. 1. 2018 vyhlášen uveřejněním zápisu Státní volební komise o vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky sdělením ve Sbírce zákonů (§ 57 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky), a to pod č. 16/2018 Sb. Z čl. II sdělení vyplývá, že prezidentem republiky byl v této volbě zvolen Ing. Miloš Zeman, CSc.

[6] Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu, přičemž dospěl k závěru, že není důvodný.

[7] Nejvyšší správní soud shrnuje, že podle algoritmu soudního přezkumu voleb vyhoví návrhu na neplatnost volby pouze tehdy, jestliže dospěje k závěru, že byl porušen volební zákon, a to takovým způsobem, který mohl ovlivnit (podle nynější zákonné úpravy „hrubě ovlivnil") výsledek volby: *„Mezi předpoklady k tomu, aby soud mohl vyhovět návrhu na neplatnost volby kandidáta podle ustanovení § 57 odst. 2 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, patří nejen nezákonnost a vztah mezi touto nezákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, ale i zásadní intenzita této nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (tzv. ‚zatemnění' volebních výsledků).*" (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, publ. pod č. 354/2004 Sb. NSS). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

[8] Pohledem tohoto algoritmu soudního přezkumu voleb Nejvyšší správní soud konstatuje, že není splněn již jeho první krok. Tvrzenou protizákonnost totiž navrhovatelka dovozuje výhradně z toho, že kromě Ing. Miloše Zemana, CSc., prof. Ing. Jiří Drahoše, DrSc. a Mgr. Michala Horáčka, Ph.D., bylo zaregistrováno také pět dalších kandidátů: Mgr. Petr Hannig, MUDr. Bc. Marek Hilšer, Ph.D., RNDr. Jiří Hynek, Ing. Vratislav Kulhánek a Ing. Mirek Topolánek (*pozn. soudu:* navrhovatelka mluví o šesti kandidátech, ovšem jde o zjevnou chybu způsobenou tím, že kandidáta Jiřího Hynka uvádí dvakrát).

[9] Odpůrci mají ovšem pravdu v tom, že v řízení o neplatnosti volby prezidenta již nelze účinně napadat údajná pochybení při registraci kandidátů. Jak k tomu uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 9. 12. 2004, č. j. Vol 11/2004 - 31, publ. pod č. 471/2005 Sb. NSS: *„V rámci řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 a násl. s. ř. s. nelze brojit proti vadám v registraci přihlášky. K napadání registrace kandidáta slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace, upravené v § 89 s. ř. s. a v § 86 volebního zákona. Z citovaných ustanovení vyplývá, že domáhat se vydání rozhodnutí o zrušení registrace může určitý okruh subjektů, a to v poměrně krátké lhůtě. (...) Po uplynutí této lhůty již proti registraci brojit nelze. (...) Je-li kandidát registrován, pak je již na svobodné úvaze voličů, zda jej zvolí či nikoliv. Tato koncepce plně odpovídá teoretické konstrukci pasivního volebního práva, které je založeno na individuálním přístupu a jehož cílem je umožnit svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti ve smyslu článku 22 Listiny základních práv a svobod.*"

[10] V nyní posuzovaném případě navíc navrhovatelka brojí proti registraci kandidátů, která byla zpochybněna návrhem, odmítnutým usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. Vol 84/2017 - 175, z jehož *obiter dicta* ostatně navrhovatelka ve své argumentaci sama vychází. Je ovšem třeba připomenout, že v bodě [99] tohoto usnesení Nejvyšší správní soud jasně konstatoval, že nadále hledí na pětici kandidátů, jejichž registraci navrhovatelka nyní nepřípustně zpochybňuje, *„jako na řádně zaregistrované, a tudíž oprávněné zúčastnit se volby.*"

[11] Posuzovaný návrh tak nesplňuje již první krok výše uvedeného algoritmu soudního přezkumu voleb, tedy krok tvrzené protiprávnosti. Za této situace již není namístě, aby Nejvyšší správní soud posuzoval návrh pohledem dalších dvou kroků téhož algoritmu,

tedy aby se zabýval navrhovatelčinými spekulacemi o tom, jak by volby dopadly, pokud by se jich neúčastnilo oněch pět kandidátů, proti jejichž registraci nepřípustně brojí.

[12] Nejvyšší správní soud proto návrh jako nedůvodný usnesením zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 93 odst. 4 s. ř. s., dle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů. Soud rozhodl o návrhu bez jednání.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 13. února 2018

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu